

**RAPLA MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2020. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Sisukord

1. Põhilised tegevussuunad	4
1.1 Koroonaviiruse mõju	4
1.1.1 Esimene laine.....	5
1.1.2 Teine laine	7
2. Juhtimine	9
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud	9
2.2 Eelarve	9
2.3 Projektid	10
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	11
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest LISA 1.....	12
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	12
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised LISA 2.....	13
2.4.4 Erialahariduse omandamine.....	13
2.4.5 Töötajate tunnustamine	13
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine LISA 3.....	14
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.....	14
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	14
3. Kogude komplekteerimine ja töötlemine.....	15
3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud).....	16
3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat).....	16
3.1.2 Perioodika komplekteerimine	17
3.1.3 Auviste komplekteerimine	17
3.2 inventuurid, mahakandmised	18
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused	18
4.3 RVL teenindus.....	20
4.4 Laste- ja noorteteenindus	20
4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine	20
4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine	21
4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	21
4.4.4 Laste- ja noorteüritused: LISA 4	22
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused.....	23

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond.....	24
4.6.1 kohalikul tasandil.....	24
4.6.2 riiklikul tasandil.....	25
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	26
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	26
4.9 Andmebaasid.....	26
5. 2021. aasta tegevused.....	27
LISA 1. Personali koolitus 2020.....	28
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	28
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid	28
LISA 4. Laste ja noorteüritused.....	29
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine	31

Sissejuhatus

Rapla maakonna rahvaraamatukogude aastaaruanne 2020

Tabel 1

Maakonna/li nna nimi	Elanike arv (01.12.1 9)	KOV-de arv maakonn as	Üldkasutatav ate raamatukogu de arv	Harukogu de arv	Teeninduspunkt ide arv	Kokk u
Rapla	33516	4	5	24	4	29

Üldkasutatavate raamatukogude arv 01.01.2020 on Rapla maakonnas 4 omavalitsust ja 5 munitsipaalraamatukogu, mis on kantud Riigi- ja kohaliku omavalituse asutuste riiklikku registrisse: Rapla Keskraamatukogu, Kehtna raamatukogu, Kohila raamatukogu, Hageri külaraamatukogu ja Märjamaa Valla Keskraamatukogu, sh 24 haruraamatukogu ja 4 teeninduspunkti.

1. Põhilised tegevussuunad

2020. aastal kasutas raamatukogude teenuseid 36% (2019 - 37,1%) Raplamaa elanikest, sellest Hageri raamatukogus 26,5%, Kohila raamatukogus 30,7%, Kehtnas 29,7%, Märjamaal 38% ja Rapla vallas 40,8% valla elanikest.

Raplamaa rahvaraamatukogudesse osteti 2020. aastal teavikuid 23 8727 euro eest. Teavikute ostmiseks kulus ühe elaniku kohta kokku 7,1 eurot, eelmisel aastal 6,3 eurot. Kohalikud omavalitsused eraldasid teavikute komplekteerimiseks 166 508 eurot, riik toetas 71 771 euroga, muudest allikatest saadi 448 eurot.

Maakonna raamatukogude peamised tegevused 2020. aastal:

järgiti Vabariigi valitsuse, Terviseameti ja Kultuuriministeeriumi juhendeid raamatukoguteenuse tagamiseks COVID-19 perioodil (töökeskkond ja –ohutus; isikukaitsevahendid; riskianalüüsi täiendamine)

uued teenused digikultuuriaastal olid tingitud eriolukorrast: kontaktivaba laenutus, tarkvaralised uuendused (lugejaks registreerimine; e-raamatukogu kasutamine), kasutajatele suunatud üritused, virtuaalnäitused, kasutajakoolitused veebikeskkonnas

raamatukogude kodulehtede ja ajaveebide täiendamine ning kaasajastamine; interaktiivsete teenuste arendamine ja kasutuselevõtmine

töö kogudega (paigutus, kustutamine, viidad)

lugejate andmebaasi korrastamine lähtuvalt isikuandmete kaitse üldmäärusest

eesti rahvajutu aasta ja digikultuuriaasta ettevõtmised

projekt “Laste- ja noorteprogrammid Rapla maakonna rahvaraamatukogudes 2020” (netikirjariin, suvelugemine, illustratsioonide konkurss “Mina näen nii 3“, kohtumised kirjanik Kadri Hinrikusega).

1.1 Koroonaviiruse mõju

Koroonaviiruse mõjul kasutati teenuseid, mis ei nõudnud raamatukogu füüsilist külastamist.

Eriolukorras tõusid: virtuaalkülastused, infopäringud, koduteenindus, otsingud andmebaasidest. Rapla maakonna elektronkataloogist RIKSWEB tehti üldotsinguid 54 925, mis on tunduvalt rohkem kui eelmisel aastal (2019 – 39 678). Raamatukogude oma kogudest tehtud otsingute (eeldas lugeja sisselogimist) arv kasvas 2020. aastal - 5358 (2019 - 5207).

Kontaktivaba laenutus nõudis lugejatelt oskust kasutada tarkvara RIKS võimalusi: registreeruda lugejaks, reserveerida teavikuid, pikendada. Maikuust alates sai RIKSWEB-is kasutada ID-kaardi põhist tarkvaralahendust.

1.1.1 Esimene laine

Kehtna valla raamatukogud. Kehtna valla raamatukogudes rakendusid rangemad piirangud vallavalitsuse otsusega 30.03.2020. Raamatukogud olid kontaktlaenutuseks avatud kahel päeval nädalas. Lugejatel puudus ligipääs avariilule, ei olnud võimalik kohapeal perioodikat lugeda ning keelatud oli avaliku arvuti kasutamine. Arvestati haruraamatukogude piirkondlikke eripärasid. Kogudes tõsteti ümber mööblit selleks, et luua töötajate ja lugejate vahele vajalikku suuremat distantsi. Soovituslik oli raamatusoovidest ette teada anda telefoni või e-kirja teel, et minimaliseerida kontakte. Sellega sagesid märgatavalt telefoni teel nõustamised. Kasutusele võeti enesekaitsevahendid, mis saadi operatiivselt Kehtna Vallavalitsuse kaudu.

Märjamaa valla raamatukogud. Märjamaa Vallavalitsuse otsusel suleti kõik asutused 16.03.2020-31.03.2020, otsust pikendati 3. aprillini. Raamatukogu töökorralduse muutmisel ja raamatukoguteenuste osutamise võimalike lahenduste leidmisel ja pakkumisel tehti koostööd Märjamaa valla kriisikomisjoniga.

Raamatukogude suletud perioodil keskenduti sisetööle, vastati päringutele, võeti vastu perioodikat, jne. Lugejatega suheldi Facebooki, e-posti või telefoni teel. Kodulehtede ja blogide kaudu soovitati, tehti kättesaadavaks ja juhendati kasutama e-raamatukogusid, nt ELLU, Over Drive. Lastele oli loodud otsetee Eesti Noorsooteatri raamatariivile ja soovitati kuulata internetist leitavaid raamatute ettelugemisi. Teavikute laenutus Märjamaa valla raamatukogus oli peatatud 16.03-6.04.2020.

6. aprillist alustati laenutamist n-ö kontaktivabalt. Lugejad said ette tellida raamatuid RIKSWEB-i, e-posti, telefoni teel või raamatukogu sotsiaalmeediakanaleid kasutades. Ettetellitud teavikud pandi eelnevalt kokkulepitud ajal lugejale valmis selleks ettevalmistatud kohale väljapoole raamatukogu teenindusruume. Tagastatud raamatud tuli jätta selle jaoks paigaldatud kasti või Märjamaa raamatukogus tagastusautomaati. Tagastatud raamatud puhastati desinfitseeriva vahendiga ning jäeti karantiini kolmeks päevaks. RIKS andmebaasis pikendati laenutustähtajad eriolukorra lõpuni ja viiviseid ei kohaldatud juuniku lõpuni. Kontaktivaba laenutust kasutati ka koduteeninduses. Märjamaa raamatukogus oli võimalik avaliku teabe kättesaamiseks broneerida aeg arvuti kasutamiseks.

Valmistudes raamatukogude taasavamiseks külastajatele desinfitseeriti ruumid ja kõik pinnad, millega külastajad või töötajad kokku on puutunud. Nakkusohu vältimiseks paigaldati Terviseameti poolt loodud vastavasisulised plakatid ja 2+2 reegli järgimiseks põrandale ohutusribad. Töötajad varustati visiiride, maskide ja kummikinnastega. Märjamaa raamatukogus paigaldati teeninduslettidele kaitseklaasid.

Märjamaa valla raamatukogudes taastati tavateenindus 1. juunil. Võimaluse korral soovitati kasutada teavikute ettetellimise võimalust, et vähendada kontakte ja siseruumides viibimise aega. Vastavalt Märjamaa Vallavalitsuse korraldusele ja kehtestatud hinnakirjale on alates 1. juunist Märjamaa Valla Raamatukogus võimalus külastajatel osta raamatukogus viibimiseks kaitsemaske ja ühekordseid kindaid.

Kohila valla raamatukogud: Kohila ja Hageri raamatukogu. 13. märtsi Kohila Vallavalitsuse erakorralise istungi protokoll nr 11 sätestas:

„Valla raamatukogud jäävad avatuks vaid piiratud ulatuses, üritusi seal korraldada ei tohi. Raamatukogude lahtiolekut piiratakse paarile päevale nädalas, teavikute tellimine on

elektrooniline, et vähendada kontakte. Täpsem info on avaldatud raamatukogu kodulehel.“

16. märtsist algas Kohila raamatukogus kontaktivaba laenutus kahel päeval nädalas (T kl 9.00-14.00 ja N kl 14.00-19.00). Raamatukogu endistel lahtiolekuaegadel (E-L) said lugejad pöörduda raamatukogutöötajate poole päringute ja laenutussoovidega telefoni ja elektronposti teel. Samuti sai reserveerida teavikuid e-kataloogi kasutades. Töötajad olid päeval tööl raamatukogu endistel lahtiolekuaegadel - vastasid päringutele, tegelesid kontaktivaba laenutusteenuse pakkumisega, uute teavikute tellimise ja arvele võtmisega, lagunenenud trükiste mahakandmisega, virtuaalnäituste koostamisega jm ülesannetega. Töötajatele võimaldati kasutada kodukontori päevi. Kontaktivaba laenutuse ruumis olid raamatukogu põrandale markeeritud 2+2 reegli tähised, välisustel ja pindadel teavitused ja plakatid, mille järgi lugeja orienteerus ja infot sai. Pidevalt uuendati raamatukogu blogi ja FB lehekülge. Eriolukorra lõppemiseni pikendati kõik laenutused automaatselt kaheks kuuks, viivist üle tagastustähtaja läinud päevade eest ei arvestatud. Selgeks sai, et kontaktivaba laenutus on aeganõudvam kui tavateenindus.

Tellitud raamatud said lugejad kätte kahel päeval nädalas raamatukogu fuajeest kilekottidesse pakitult ja nimega varustatult. Fuajeesse, vastavalt märgistatud kastidesse, jäeti tagastatavad raamatud, mis töötajate poolt karantiiniruumi viidi. Karantiiniruumiks oli kohandatud ajutiselt näitusesaal, kuhu raamatud kuupäevade kaupa laudadele karantiini jäeti. Kõik tagastatud teavikud läbisid karantiini ja trükiste kaaned puhastati võimalusel desinfitseerivate lappide abil. Teavikuid sai lisaks tagastada 24/7 raamatukogu välisukse kõrval asuvasse raamatute tagastuskasti, kasti tühjendati regulaarselt.

Alguses puudusid juhised internetipunkti käigus hoidmiseks, kuid soovi korral sai kasutada raamatukogu WI-FI võrku õuealal, kus olid istumiseks pingid. Vältisime inimeste kogunemist fuajeesse. Raamatukogus sai kohapeal kasutada eelregistreerimisega internetiühendusega arvutit teisipäeval ja neljapäeval riigi e-teenuste kasutamiseks. Selleks oli üks arvuti paigaldatud eraldi ruumi, lisaks sai vajadusel kasutada raamatukogu tahvelarvutit. Soovijad registreeriti telefoni ja elektronposti teel. Eelkõige soovisid inimesed teostada väljatrükke. Seadmete kasutamisel tuli kanda isikukaitsevahendeid. Arvuti puhastati peale igit kasutuskorda. Raamatukogus teostati paljundus- ja printimistöid. Materjal saadeti raamatukogu e-posti aadressile ja väljatrükk saadi kätte raamatukogu fuajeest. Probleemiks kujunes sularaha kasutamine. Ajalehtede ja ajakirjade alal kasutust ei toimunud, sest ei suudetud tagada inimeste ohutust kohapeal ajalehtede lugemisel. Ajakirja numbreid sai koju laenata, hiljem läbisid väljaanded karantiini.

25. aprillist alustasime kontaktivaba laenutusteenuse pakkumist kolmel päeval nädalas, lisandus laupäev.

Probleemiks oli isikukaitsevahendite puudus. Saada oli kaitsekindaid – neid kasutati iga päev. Desinfitseerivaid vahendeid saime osta kohalikust apteegist eriolukorra alguses, täiendasime varu võimalusel pidevalt. Maske ei olnud, hiljem saadi 25 kaitsemaski kontaktivabaks laenutuseks ja visiirid igale raamatukoguhoidjale vallavalitsuse kaudu.

Propageerisime raamatukogude e-teenuseid ja -andmebaase. Juhendasime kliente telefoni ja e-posti ning raamatukogu ajaveebi teel, suunasime lugejaid raamatukogu e-teenuseid kasutama. Tehti virtuaalnäitusi nii lastele kui täiskasvanutele: „Milvi Panga 75“, „Eriline värviline maailm“, „Pae peal“, „Kohila valla lasteaiaste näitus: Sipsik“, „Muinasjutulised tegelased“.

Koostati Kohila õpilasesindusele uuemast laste- ja noorsookirjandusest soovitusnimestik. Jagati sotsiaalmeedias teiste raamatukogude tegemisi ja propageeriti tasuta e-andmebaase, mis olid üle-eestiliselt kättesaadavaks tehtud. Reageerisime üleskutele ja toetasime Tallinna Keskraamatukogu e-raamatukogu ELLU teavikute komplekteerimist oma eelarvest 200 euroga. Maikuus paigaldati laenutusleti ette töötajate kaitseks kaitseklaas.

Rapla valla raamatukogud. 13.03.2020 suleti keskraamatukogu lugemissaal. Alates 17. märtsist mindi üle kontaktivabale teenindusele. Muudeti raamatukogu lahtiolekuaegu. Lugejad pääsesid majja sisse E-R 11-14 ja 17-18. Töötajad vastasid telefonile ja kirjadele 9-18. Eriolukorra ajal ja pärast seda kuni 1. juulini oli viivisevaba aeg.

Lugejad tellisid endale teavikuid telefonitsi, kirja teel või broneerisid RIKSWEB-is. Raamatud pakiti kilekottidesse ja varustati lugeja nimega. Kasutaja sai raamatud kätte fuajeesse paigutatud riiulist nimelise pakiga. Samas kõrval olid kastid tagastatavate teavikute jaoks. Kastidele märgiti selles sisalduvate raamatute tagastamise kuupäev. Tagastatud raamatud olid 3-5 päeva n-õ karantiinis, enne kui teavikud lugejate kaartidelt eemaldati. Need protseduurid tehti kummikinnastega. Töötajad maske ei kandnud. Esimesed visiirid ostis Rapla raamatukogu 2. aprillil. Maskide hankimisel oli abiks Rapla Vallavalitsus, esimene partii jõudis raamatukokku 7. aprillil.

Lugemissaalis tehti soovi korral väljatrükke ja paljundusi. Lugejatel oli võimalus kasutada kojulaenutuse arvutit või aeg eelnevalt broneerida. Teenust kasutati vähe.

Lugejatele pakuti võimalust kasutada Tallinna Keskraamatukogu e-raamatukogu ELLU, mida Rapla Keskraamatukogu toetas 300 euroga.

Kaugtöö võimalus oli töötajatel, kelle ülesanded seda võimaldasid ja kellel oli kodus internetiühendus. Teeninduses töötavatele raamatukoguhoidjatele anti aprillikuus lisaks kaugtöö võimalusele 1 päev nädalas kirjandusega tutvumiseks. Kaugtöö eesmärk oli vähendada majas inimeste arvu. Kaugtöö võimalus sai kinnitatud töökorralduse reeglitega, seega on see uus töövorm raamatukogus, mis sai alguse eriolukorrast.

Alates 4. maist oli raamatukogu avatud 11-18 ja 13. maist olid ajalehed raamatukogu saalis avalikuks kasutamiseks.

Kojulaenutus ja lugemissaal avati lugejatele uuesti 26. mail, kui lõpetati kontaktivaba laenutamine. Siis kasutati ettevaatuseks 2+2 piirangut, põrandatele kleebiti hoiatusteibid, et hoitaks distantsi. Kojulaenutuse ja lugemissaali teeninduslettidele paigaldati klaasist vaheseinad. Lugejatele pandi välja käte desinfitseerimise vahendid ja pabersalvrätid.

Raamatukogu jookseveelarvet vähendati 10%. Haruraamatukogud olid avatud seoses eriolukorraga 13.-30. aprillil lühendatud tööajaga ja üldjuhul 1–2 päeva nädalas. Sellel ajal vähendati haruraamatukogude töötajatel töötasu 30%. Alates maikuust tööaeg ja töötasu taastati, kuid raamatukogude lahtiolekuaeg lugejatele jäi 26. maini tavaaegadest lühemaks.

1.1.2 Teine laine

Kehtna valla raamatukogud. Teise laine ajal ei muutunud Kehtna raamatukogudes teenuse kättesaadavuse aeg, raamatukogud olid lahti tavaaegadel. Detsembrist otsustas Kehtna Vallavalitsus, et raamatukogud lähevad taas üle täielikult kontaktivabale laenutusele. Kehtna Raamatukogu harukogudega veebinõupidamisi ei toimunud, puudusid vajalikud tehnilised võimalused. Kehtna raamatukogu eelarvet ei vähendatud, eelarvet sai kasutada ainult hädapärastele ostudele. Aasta lõpuks said kõik raamatukogud tagastuskastid.

Märjamaa valla raamatukogud. Koroonaviiruse teine laine raamatukogude töökorraldust ei mõjutanud. Raamatukogud töötavad tavapärastel tingimustel Terviseameti ja

kultuuriministeeriumi juhiseid järgides. Kohustuslikuks sai maskide või muude hingamisteid kaitsvate vahendite kandmine nii külastajate kui ka raamatukogu töötajate puhul. Tagades ruumides külastajate hajutatuse, jätkus ürituste läbiviimine kuni novembri lõpuni. Vähenes kohapealne perioodika lugemine ja märgatavalt ürituste külastatavus.

Kohila valla raamatukogud: Kohila ja Hageri raamatukogu. Teise laine ajal olid raamatukogud avatud tavapärasel lahtiolekuaegadel kontaktseks laenutustegevuseks. Soovi korral sai kasutada kontaktivaba laenutust. Maskikandmise reegel võeti uuesti kasutusele, kui juhistes muutus kaitsemaski kandmine rangelt soovituslikuks.

Kaitseklaas laenutusleti ees jäi kevadest saadik leti ette. Raamatukogus olid üleval sildid ja juhised ning külastajatele ja töötajatele kasutamiseks olemas desinfitseerivad vahendid. Üritused toimusid kaitsemaske kasutades. Viimased suuremad üritused viidi läbi raamatukogupäevade ajal, kuid oli selgelt näha, et üritusel osalejate arv väheneb. Raamatukogu huviringi tegevus jätkus kuni 14. detsembrini, mil huvihariduse andmine ajutiselt üle-eestiliselt katkestati. Piirati ajutiselt laste nutiseadmete kasutust, internetiarvutite kasutamist meelelahutuslikuks tegevuseks ja kohapeal lauamängude mängimist.

Rapla valla raamatukogud. Teise laine ajal raamatukogu töökorralduses muutusi ei olnud. Keskraamatukogu koos haruraamatukogudega oli avatud tavapärasel aegadel. Kanti isikukaitsevahendeid (maske, visiire) ning desinfitseeriti käsi ja käepidemeid, ruume õhutati. Käte desinfitseerimiseks osteti Raplasse välisukse kõrvale teiseldatav automaatne käte desinfitseerija. Veebis jätkati koosolekute pidamist raamatukoguhoidjate vahel.

Üritusi korraldati väikestele gruppidele. Lastele korraldati jõuluhommikuid, mida külastasid õpilased ja lasteaedade rühmad. Koduloopäev jäädvustati ja see saab lingina kodulehel lugejatele kättesaadavaks.

Kokkuvõtteks

2020. aastal olid maakonna raamatukogud kasutajatele avatud 5136 päeva (2019 - 6131), see on 995 päeva vähem, võrreldes eelmise aastaga.

Töökorraldus koroonaeelse laine ajal oli raamatukogudes erinev ja sõltus kohaliku omavalitsuse otsustest. Märjamaa valla raamatukogude füüsiline ruum oli kasutajatele suletud 16.03-6.04.2020, teavikute laenutust ja kohalkasutust ei toimunud. Samas Rapla ja Kohila valla raamatukogud alustasid praktiliselt kohe kontaktivaba laenutusega. Teise laine ajal raamatukogude töökorralduses muutusi ei toimunud. Töö korraldamisel lähtutakse pidevalt uuenevatest Terviseameti ja Kultuuriministeeriumi käitumisjuhendist Covid-19 perioodil.

Eri- ja hädaolukorra ajal olid juhised raamatukogude teenuste kasutamiseks ajaveebides, kodulehtedel ja sotsiaalmeedias olemas (kuidas registreeruda lugejaks, reserveerida RIKSWEB-i kaudu raamatuid jne.). Jagati teiste raamatukogude tegemisi, soovitati, tehti kättesaadavaks ja juhendati kasutama e-raamatukogusid, ELLU-t, Over Drive'i. Lastele oli loodud otsetee Eesti Noorsooteatri raamaturiulile ja raamatute ettelugemistele veebis.

Raamatukogudele ei antud täiendavaid ressursse taristu uuendamiseks (uus tehnika, raamatukapid). Vajalikud rahalised vahendid (kaitseklaasid, isikukaitsevahendite jaoks) tuli leida asutuste eelarvest. Rapla vald vähendas jookseveelarvet 10%. Haruraamatukogud olid avatud seoses eriolukorraga 13.-30. aprillil lühendatud tööajaga ja haruraamatukogude töötajate töötasu vähendati 30%. Alates maikuust tööaeg ja töötasu taastati, kuid raamatukogude lahtiolekuaeg lugejatele jäi 26. maini tavaaegadest lühemaks.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud

Olukord maakonna Kehtna, Kohila, Märjamaa, Rapla omavalitsustes haldusreformijärgselt:

01.01.2020 jätkasid Kehtna valla raamatukogud: Järvakandi, Eidapere, Lelle, Ingliste, Valtu Kehtna raamatukogu haruraamatukogudena. Kehtna Vallavolikogu otsus 26.11 2019 nr 135 „Kehtna valla raamatukogude tegevuse ümberkorraldamine”. Haruraamatukogude töötajate ametinimetused on raamatukoguhoidja. Kehtna Raamatukogul on 5 haruraamatukogu ja 1 teeninduspunkt.

Kohila valla Hageri ja Kohila raamatukogud jätkavad iseseisvate raamatukogudena.

Märjamaa valla raamatukogude struktuuris ja juhtimises muutusi ei toimunud. Märjamaa Valla Raamatukogul on 9 haruraamatukogu ja 1 teeninduspunkt.

01.01.2020 jätkasid Rapla valla Juuru, Järlepa, Kaiu, Kuimetsa, Vahastu, Raikküla, Kabala ja Purku Rapla Keskraamatukogu haruraamatukogudena. Rapla Vallavolikogu otsus 25.04.2019 nr 34 „Rapla valla raamatukogude ümberkorraldamine“.

Seisuga 01.01.2020 on Rapla Keskraamatukogul 11 haruraamatukogu ja 1 teeninduspunkt.

Rapla Keskraamatukogu põhimäärus ja kasutamise eeskiri kinnitati 31. oktoobril 2019. Põhimäärus ja kasutamise eeskiri jõustusid 1. jaanuaril 2020.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.19. €	Seisuga 31.12.20 €	Muutus %
Eelarve kokku	1319,175	1321,496	0,2%
sh keskraamatukogu	448,214	580,264	29,5%
Personalikulu	871,346	883,882	1,4%
sh keskraamatukogu	334,831	413,959	23,6%
Komplekteerimiskulu	213,684	238,727	11,7%
sh KOV-lt	149,979	166,508	11%
sh riigilt	63,522	71,771	13%
sh keskraamatukogu	55,524	96,780	74,3%
sh KOV-lt	38,330	68,696	79,2%
sh riigilt	17,194	28,084	63,3%
Infotehnoloogiakulu	38,491	41,727	8,4%
sh keskraamatukogu	12,139	19,258	58,6%

Maakonna raamatukogude eelarve kogumaht tõusis minimaalselt 0,2%.

Rapla Keskraamatukogu eelarveandmed on esitatud tabelis 2019. aastal koos kolme haruraamatukoguga, 2020. aastal koos 11 haruraamatukoguga, mistõttu ei saa eelarvet võrrelda. Eelarve tõusis seoses haruraamatukogude arvu suurenemisega.

2020. aasta algul kinnitatud eelarvet vähendati Rapla Keskraamatukogul 35 663 eurot ja Märjamaa Vallaraamatukogul 800 eurot, teistel maakonna raamatukogudel eelarve kärpeid ei tehtud.

Personalikulude tõus maakonnas oli 1,4%, aasta tagasi oli see 12%. Töötasu tõusis 5% Kohila valla raamatukogudes ja Märjamaa Valla Raamatukogus. Kohila raamatukogus võeti tööle käsunduslepinguga huviringi juht. Rapla Keskraamatukogus jäi töötajate põhipalk 2019. aasta

tasemele, kuid töötajatele ei saanud 2020. aastal maksta tulemustasu. Raamatukoguhoidjate töötasu kogu maakonnas jääb tunduvalt alla Eesti keskmisele töötasule.

Komplekteerimiseks eraldatud summad maakonnas suurenesid 25 043 euro võrra. Riik eraldas enam 8249 eurot ja omavalitsused 16 529 eurot, millele lisandub tulu muudest allikatest.

Maakonna komplekteerimiskulu elaniku kohta oli 7,1 eurot, millest keskmine omavalitsuste komplekteerimiskulu oli 5 eurot elaniku kohta. Komplekteerimissumma kokku moodustas 18% jookseveelarvest, 2019. aastal oli 16%. Rapla Keskraamatukogu komplekteerimissumma moodustas jookseveelarvest 16,7%, 2019. aastal oli see 12,4%.

Märjamaa vallas eraldati teavikute soetamiseks koos riigi toetusega 8,9 eurot elaniku kohta, millest omavalitsus eraldas 6,7 eurot. Kehtna vallas oli teavikute toetus 7,4 eurot, millest omavalitsus eraldas 5,3 eurot, Kohila vallas 5,3 eurot, millest omavalitsuse eraldis 2,4 eurot. Rapla vallas oli teavikute ostuks eraldatud 7,4 eurot, millest omavalitsus eraldas 5,2 eurot elaniku kohta.

Investeeringud infotehnoloogiasse kasvasid maakonnas 3236 euro võrra, mis oli 8,4% enam võrreldes eelmise aastaga. Rapla Keskraamatukogusse hangiti värviline koopiamasin XEROX Versa Link C7020, mis paigaldati maja võrku ja millega kaasnes võimalus skaneerida, printida ja koopiad teha kuni A3 formaati.

Lisatulu eelarvesse teenis enim Märjamaa Valla raamatukogu - 3833 eurot. Rapla Keskraamatukogu teenis lisatulu 1400 eurot, mis oli 57% väiksem eelmise aasta laekumisest.

2.3 Projektid

Tabel 3

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Kohtumiste sari Kohila raamatukogus Eesti Kultuurkapitali Raplamaa ekspertgrupp	01.03.2020-31.10.2020	555 EUR	993 EUR
„Huvihariduse ja tegevuste toetus omavalitsustele“ Kohila raamatukogu	2020	2251 EUR	2251 EUR
Projekt „Laste- ja noorteprogrammid Rapla maakonna rahvaraamatukogudes 2020” Raplamaa Omavalitsuste Arengufond	2020 - aprill 2021	1300 EUR	8527 EUR
Projekt „Rao Heidmetsa animatsiooni töötoad Rapla piirkonna noortele” Eesti Kultuurkapitali Raplamaa ekspertgrupp	mai - august 2020	500 EUR	647 EUR
Projekt „Esineja tasustamine Rapla Keskraamatukogus toimuval luulelõunal” Eesti Kultuurkapitali Raplamaa ekspertgrupp	juuni - september 2020	300 EUR	379 EUR
Muinasjutuõhtute raames Harry Gustavsoni Nukuteatri etenduse „Jänes Julgepüks” korraldamine „Teater maale” programmi toetusel	oktoober 2020	317 EUR (ei kajastu Rapla Keskraamatukogu eelarves)	407 EUR
„Raamatukogude arendamine“ Eesti Kultuuriministeerium Koolitus	01.05.-30.11. 2020	1134 EUR	1452 EUR

„Huvihariduse ja tegevuste toetus omavalitsustele“ Märjamaa Valla Raamatukogu	2020	3385 EUR	3385 EUR
Eraisikute toetus uudiskirjanduse soetamiseks Märjamaa Valla Raamatukogu	2020	448 EUR	448 EUR

Kohila raamatukogu

Projektide rahastust kasutati kohtumiste korraldamiseks lastekirjaniku Antti Saare, luuletaja Margus Lattiku, jutuvestja Piret Pääri ja muusikute Kulno Malva ning Kadi Uiboga. Huvihariduse ja huvitegevuse täiendava riikliku toetusega jätkati muinasjutu-kunstitoa huviringi tegevust. Lisaks rahastati toetusega laste suvelugemise parimate preemiareisi Haapsalu muuseumidesse.

Rapla Keskraamatukogu

Kõige suurem toetus oli nelja valda haaravale projektile „Laste- ja noorteprogrammid Rapla maakonna rahvaraamatukogudes 2020” (netikirjariin, suvelugemine, illustratsioonide konkurss „Mina näen nii 3“, kohtumised kirjanik Kadri Hinrikusega). COVID-19 tõttu ei saanud lasteprogrammid täies mahus toimuda, kuid toetuse mõju lastetöös oli tuntav.

Märjamaa Valla Raamatukogu

Huvihariduse ja huvitegevuse toetust kasutati Märjamaa valla raamatukogudes projekti „Lugemishuvi arendamine ja huvitegevuse toetamine raamatukogus“ korraldamiseks. Projekti raames viidi läbi kaks lugemisprogrammi 7-19-aastastele lastele ja noortele: „Loeme koos“ ja „Suveraamat 2020“. Lugemisprogrammides oli osalejaid kokku 119.

Ainult projektide toel ei ole raamatukogudel võimalik üritusi planeerida ja korraldada. Projektide kirjutamine ja aruandlus on aja- ja töömahukas. Raha peaks olema asutuse eelarves.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Raamatukogude lahtiolekuaegades 2020. aastal olulisi muutusi ei toimunud. Ajutised lahtiolekuaegade muutused olid tingitud eriolukorrast COVID-19 ajal.

Kehtna Raamatukogu koosseisus on kümme raamatukoguhoidjat, osalise tööajaga töötab Ingliste raamatukogu (koosseis 0,5).

Kohila valla raamatukogude koosseisudes muutusi ei toimunud.

Märjamaa Valla Raamatukogu vähendas 01.01.2020 Kivi-Vigala haruraamatukogus koosseisu 0,5 raamatukoguhoidja võrra, põhjenduseks piirkonna elanike ja lugejate vähenemine. Raamatukogu koosseis on kinnitatud Märjamaa Vallavalitsuse üldkorraldusega nr 2-1.4/5, 12.08.2020. a. ning jõustus 13.08.2020. Märjamaa Valla Raamatukogu koosseisu kuulub 15 raamatukoguhoidjat. Osalise tööajaga töötavad Haimre (koosseis 0,5), Laukna (koosseis 0,6), Sipa (koosseis 0,6), Teenuse (koosseis 0,5).

Rapla Keskraamatukogul on 11 haruraamatukogus kokku 25 raamatukoguhoidjat, neist 14 Raplas. Osalise tööajaga töötab 6 raamatukoguhoidjat: Vahastu (koosseis 0,5), Kuimetsa (koosseis 0,75), Kodila (koosseis 0,6) ja Rapla Keskraamatukogus 3 töötajat.

Koosseisude vähendamine maapiirkonnas tähendab, et tööle jäävad valdavalt pensionieas ja erialase ettevalmistuseta inimesed. Erialase ettevalmistusega töötajat väikese koormusega kohtadele ei leita.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest LISA 1

Koolituste maht vähenes. Koolituste korraldamisel on koostööpartneriteks Eesti Rahvusraamatukogu, Eesti Lastekirjanduse Keskus, ETKA Andras, omavalitsused.

2020. aastal pidasid raamatukoguhoidjad olulisemateks kahte koolitust:

„Muutustega kohanemine ja uue töömotivatsiooni leidmine” (6 akad tundi), Bristol Koolitus - paranes kommunikatsioon organisatsioonis, inimesed said uut energiat ja ideid edasiliikumiseks ning „Esmaabiandja täiendõpe” (8 akad tundi), Juunika Koolitus.

Koolituste teemad kokkuvõtvalt

Raamatukogude töö korraldamine ja juhtimine: „Isikuandmete töötlemine töösuhetes ja töötaja privaatsuse tagamine“, CreativityLab „21.sajandi raamatukogu“, „Kuidas motiveerida erinevate põlvkondade töötajaid“. **Töökeskond organisatsioonis:** „Nakkushaigused töösuhetes: poolte õigused ja kohustused ning seonduvad kulud töökorralduses“, „Koroonajuhtum töökohal - isikuandmete töötlemine koroonakriisi ajal“, „Koroonajuhtum töökohal - bioloogiline ohutegur.“ **Digipädevus:** "Raamatukogud online - sotsiaalmeedia haldamine ja veebiehitustööriistad!"

Ühe töötajaga raamatukoguhoidjatel on keeruline osaleda reaalajas veebis toimuvatel koolitustel ja nõupidamistel, sest need toimuvad raamatukogu lahtiolekuajal.

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

2020. aastal koolitusplaani täies mahus täita ei saanud. Rapla Keskraamatukogu korraldas 2020. aastal maakonna raamatukoguhoidjatele 4 seminar-nõupidamist, ühe õppesõidu ja ühe koolituse.

2020. aastal nõustati kohtadel raamatukogusid 53 korral. 2019. aasta statistiliste näitajate põhjal analüüsisime raamatukogude tegevust. Statistilised analüüsid on kättesaadavad „Maakonna raamatukoguhoidjate infolehes“. Pidevalt analüüsisime ja nõustasime raamatukogude ajaveebe ja kodulehti. Tähelepanu oli raamatukogude töö korraldamisel eriolukorras.

Toimus nõupidamine Rapla valla Juuru, Kaiu, Raikküla piirkonna koordinaatoritele (muudatused raamatukogude töökorralduses; teenused kogukonnale). Koroonaja esimese laine ajal viisime digikultuuriaastale kohaselt läbi 4 tööalast veebinõupidamist maakonna raamatukogudega (töö korraldamine eriolukorras).

Rapla Keskraamatukogu, Kohila ja Märjamaa raamatukogud analüüsisid tööd „Raamatukogu teenuste hindamise mudeli“ alusel.

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukoguhoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
19.02.2020 23.09 4.11	Kogude kujundamine Kogude töötlemine ja säilitamine	Tiina Talvet Taimi Jürgens Kaja Kivisaar Kaja Tammar	4	4/29	

11.03	Lugeja- ja infoteenindus „20. Sajandi suured valikud....“	Küllo Arjakas	2	4/25	
11.03	Lugeja- ja infoteenindus Digikultuur lastetöös „Nutikad tegevused lastega“	Kristina Lee Mari Kummer	2	4/25	
27.08	Töökeskkond organisatsioonis Esmaabi koolitus	Juunika koolitus	8	1/21	
23.09	Arendustegevus Mälutoa kontseptsioon	Jüri Morozov	1	19/4	
7.10	Juhtimine ja arendustegevus Õppereis Rapla valla Juuru ja Saku valla Kiisa raamatukogudesse	Eva Ventser	2	17/2	
7.10	Arvo Pärdi Keskus Raamatukogu tutvustamine	Toomas Schvak	2	17/2	
4.11	Juhtimine ja arendustegevus Taani kultuurist....	Anneli Pärlin	2	24/4	
4.11	Õigusaktid organisatsioonis „Covid 19“	Meelis Välis maakonna kriisikomisjon	2	24/4	
18.11	Juhtimine ja arendustegevus „Muutustega kohanemine...“	Bristol koolitus	6	26/4	

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised LISA 2

Raamatukogutöötajate avalikud esinemised olid seotud erialatööga: ettekanded maakonna raamatukogutöötajate seminaridel, avalikel üritustel, kodulootöö tutvustamine.

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Raamatukoguhoidja Liisi Ploomipuule omistati raamatukoguhoidja kutsetunnistuse tase 6.

Elerin Vilumets lõpetas Tallinna Ülikoolis infoteaduste bakalaauruseõppe.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Rita Merekivi - Kodutütarde keskjuhatuse tunnustus „Aasta Päril“ Rapla malevas

Malle Talvoja - ERÜ tänukiri: "Aasta maaraamatukoguhoidja 2020" nominent ja Rapla Keskraamatukogu tänukiri tulemusliku ja südamega tehtud töö eest

Kristel Orro - Kohila valla aukiri

Aime Indrekans - 10. tööjuubel, Kohila valla meene

Marju Laas - 10. tööjuubel, Kohila valla meene

Mai Sipelgas - pikaajase töö eest Kivi-Vigala raamatukogus tunnustati Mai Sipelgat Eesti Kultuurkapitali Raplamaa ekspertgrupi poolt kultuuripreemiaga

Helle Rehepapp - Märjamaa valla tänukiri koduvallale osutatud teenete eest

Marje Laev, Urve Murumets, Ada Mitt - Märjamaa valla tänukaart

Luule Bortnikova - tänukiri Kehtna Vallavalitsuselt pikaajalise (52 aastat) töö eest

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine LISA 3

Rapla Keskraamatukogu Juuru haruraamatukogu sai ruumid (121 m²) Juuru põhikooli hoonesse, paranes töökeskkond. Arutelud toimusid Rapla Keskraamatukogu Kaiu haruraamatukogu planeerimise küsimustes. Väiksemaid remonte oli 4 raamatukogus.

Jätakuvalt vajavad ruumide laiendamist ja remonti: Kabala, Laukna, Varbola, Haimre, Hageri (külmad ruumid), Valtu (asub rendipinnal, ruumid on külmad - talvel 10-15 kraadi, vihmaga lasevad katuseaknad läbi), Purku, Hagudi raamatukogud. Rapla Keskraamatukogu vajab kapitaalremonti (aknad; katus).

Asukohaga ei ole rahul Haimre, Kodila, Laukna haruraamatukogud, mis asuvad külakeskusest eemal.

Haruraamatukogud, mis asuvad hoonetes, kus on mitmeid asutusi, jagavad majandus- ja infotehnoloogiakulusid. Suuremate remontide teostamine (nt küttesüsteemid, ventilatsioonid, katused, trepid, elektritööd jne) planeeritakse koos hoones asuvate teiste asutustega ning on seotud valla investeeringute kavaga.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele

2020. aastal paranes Rapla Keskraamatukogu Juuru haruraamatukogus liikumispuudega inimestel juurdepääs raamatukogu teenustele. Seega on 14 maakonna raamatukogus tagatud ja 15 raamatukogus puudub juurdepääs liikumispuudega inimestele. Juurdepääs puudub: Hageri, Hagudi, Ingliste, Järvakandi (III korrus), Kaiu, Kuimetsa (II korrus), Laukna, Purku (II korrus), Raikküla, Sipa (II korrus), Teenuse, Valgu (II korrus), Valtu (II korrus), Vana-Vigala, Varbola. Rapla Keskraamatukogusse on ratastooliga sissepääs tagatud kaldtee abil, kuid välisuksest sissepääsemiseks vajab inimene abi, kuna uks ei avane automaatselt. Esimesel korrusel on inva-WC. II korrusel asuvasse lugemissaali ratastoolis ei pääse.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

2020. aastal oli raamatukogudes 135 arvutitöökohta, neist 68 on kasutajatele ja 67 töötajate käsutuses. WiFi leviala on kõikides raamatukogudes, Kuusiku ja Keava välisteeninduspunktides, puudub Päärdu ja Härgla välisteeninduspunktides.

Rapla maakonna raamatukogud kasutavad 2015. aastast kataloogi- ja infosüsteemi RIKS. Eriolukorras tegi programmi haldaja täiendusi (ID-kaardi alusel lugejaks registreerimine veebis).

Märjamaa Valla Raamatukogus on kasutusel 46 arvutitöökohta, millest töötajate arvuteid on 18. Töötajate arvutites vahetati välja kõvakettad ja osteti uued viirusetõrjeprogrammid. Haimre

haruraamatukogus paigaldati G4 ruuter. Vana-Vigala haruraamatukogule osteti uus kasutajaarvuti. Kivi-Vigala haruraamatukogus vahetati välja kaks kasutajate arvutit EAS-i poolt annetatud sülearvutitega. Windows 10 operatsioonisüsteem ja UPS seade paigaldati Kivi-Vigala ja Vana-Vigala haruraamatukogude arvutitele. Kohaviidaprinterid osteti neljale ja tšekiprinterid kahele haruraamatukogule.

Kohila valla Kohila raamatukogu ostis sülearvuti raamatukogutundide läbiviimiseks ja NAS kettaseade, kuhu salvestada raamatukogu digitaalne arhiiv (töövutites olevad fotod, dokumendid vm säilitamist vajav info). Lugemissaali töötajate letiarvutid on aeglased ja vajavad väljavahetamist.

Rapla Keskraamatukogus on kasutusel 49 arvutitöökohta, millest 21 on kasutajatele ja 28 töötajatele. Töötajate kasutuses olevad arvutid on ajakohased.

Rapla Keskraamatukogusse hangiti koopiaimasin XEROX Versa Link C7020, mis paigaldati maja võrku ja võimaldab skaneerida, printida ja teha koopiaid A5 kuni A3 formaati. Keskraamatukogus toimus serveri vahetus, mis toetas tarkvara RIKS kaasaegsemaid lahendusi. Viiele haruraamatukogule soetati kohaviidaprinterid ja kõigile nutitelefonid.

Kehtna raamatukogus on 26 arvutitöökohta, neist kasutajatele 14 ja töötajatele 12.

Raamatukogu soetas viiele haruraamatukogule võõtkoodilugerid ja kõigile mobiiltelefonid.

Töötajate kasutuses olevad arvutid on rahuldaval tasemel, uuendamist vajavad kasutajate arvutid. IT-tugi on maakonnas erinev. Kehtna ja Rapla valla raamatukogud on rahul, kuid

Märjamaa ja Kohila raamatukogud leiavad, et IT-tugi ei ole vajalikul tasemel.

3. Kogude komplekteerimine ja töötlemine

2020. aastal mõjutas raamatukogude komplekteerimist koroonapandeemia. Raamatukirjastajad ja –müüjad pidid koroonalaine alguses vastu võtma kiireid ja raskeid otsuseid. Tänapäeva kirjastuse peatoimetaja T. Vahter ERR uudisteportaalile aprillis: „Eesti raamatuturu kuukäive on umbes 3 miljonit eurot, sellest läks märtsis kaduma vähemalt miljon ja aprillis ilmselt vähemalt poolteist miljonit. Juba märtsi teise poole järgi on näha, et raamatuid ilmus Eestis mullusega võrreldes selgelt vähem, meie erinevad kirjastused on plaani kärpinud kolmandikust kuni pooleni.“ Pealinna portaalele juulis antud intervjuus tõdes ta, et „esimese poolaastaga on avaldatud 25 protsenti vähem raamatuid kui mullu esimese poole aastaga.“ Traditsiooniliselt ilmub Eestis suur hulk raamatuist aasta lõpus, see parandas seisuga veerandi võrra raamatutoodang ei vähenenud.

Maakonna raamatukogud jätkasid tööd, pakkudes kontaktivaba teenindust ja keskendudes (sise)tööle kogudega. Tarnijate töögraafikus muutusi polnud, teavikute tellimine jätkus tavapäraselt, samuti uute teavikute liikumine külakogudesse.

Riigieelarvest finantseeritav teavikutele toetuse summa Rapla maakonna rahvaraamatukogudele suurenes suvise lisaeraldusega 7831 eurot. Maakonna omavalitsuste komplekteerimissummasid eriolukorras ei vähendatud.

Raplamaa rahvaraamatukogudesse osteti 2020. aastal teavikuid 238 727 euro eest. Teavikute ostmiseks kulus ühe elaniku kohta kokku 7,1 eurot, eelmisel aastal 6,3 eurot. Kohalikud omavalitsused eraldasid teavikute komplekteerimiseks 166 508 eurot, riik toetas 71 771 euroga (vastavalt 5 ja 2,1 eurot elaniku kohta, möödunud aastal 4,4 ja 1,9), muudest allikatest saadi 448 eurot.

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Raplamaa rahvaraamatukogud komplekteerivad oma kogusid kehtivate dokumentide alusel. Märjamaa valla raamatukogu aruandest: „Komplekteerimisel arvestatakse võimaluste piires lugejate huve ja soove, kultuuriministeeriumi ettekirjutisi, erinevate sihtrühmade, piirkonnas asuvate koolide ja lasteaedade vajadusi. Jälgitakse, et kogud oleksid universaalsed, et iga lugejagrupp leiaks endale huvipakkuva teose“.

Omavalitsuse raha eest ostavad Kehtna, Kohila ja Märjamaa Valla Raamatukogu teavikud ise, kõigile haruraamatukogudele ostab Rapla Keskraamatukogu. Kohila raamatukogu toob välja, et kui uus raamat jõuab kohale otse, igal nädalal, hõlbustab see sisetööd – töötajate koormatus on hajusam ja lugeja saab uue raamatu kätte varem. Riigi teavikutele soetamise raha eest ostab maakonna keskraamatukogu kõigile.

Raamatukogude kvaliteedihindamise 2020 dokument toob välja: „Tuleb rõhutada, et kuigi e-raamatute laenutamise kriteerium mõjutab negatiivselt teenuste koondhinnet, siis pole tegemist raamatukogude tegemata tööga, vaid riikliku süsteemse lahenduse puudumisega. Süsteemi puudumisel on raamatukogud suunanud inimesi kasutama ELLU-t, jaganud infot veebis tasuta kättesaadavate e-raamatute kohta või andnud lugejate käsutusse lugereid tasuta raamatutega.“ Rapla maakonda e-raamatuid komplekteeritud ei ole, raamatukogude töötajad toovad välja lugejate huvi puuduse. Rapla Keskraamatukogu ostis õiguse kasutada kolme e-jadaväljaannet.

2020. aastal ei saanud kahjuks korraldada koolitusi, kus maakonna raamatukoguhoidjatele käisid esinemas kirjastajad ja/või autorid. Ära jäi ka kirjandusliku õpiringi esinemine, kus raamatut sai realselt näha. Aruandluse põhjal võib öelda, et eriti väiksemad raamatukogud tundsid puudust võimalusest raamatut vaadata ja seejärel tellimise otsus langetada.

Maakonna raamatukogudesse hangitud teavikutest moodustasid annetused 12,5%. Olulise osana lisandusid Eesti Lastekirjanduse Keskuse Lugemisisu projekti laste- ja noorteraamatud, seitsmesse raamatukokku 317 eksemplari. Suuremas eksemplaarsuses said kogud Dementsuse kompetentsikeskuse poolt Ü. Linnamägi raamatut „Alzheimeri tõbi sinu lähedasel“, koduloolisi raamatuid „Jalase küla aja ja looduse lood“ ja „Rapla inimesed“ ning ajaloolase H. Walteri teost „Eesti teenetemärgid“ ja videosalvestist „Presidendi kett“, samuti inglise keelne O. Wilde'i „The picture of Dorian Gray“.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

2020. aasta komplekteerimissummadest kulus raamatutele 81,6%. Kogudesse osteti 10 927 nimetust raamatuid, (aasta varem 13 698) ning 14 768 eksemplari raamatuid, (aasta varem 14 369). Uusi nimetusi lisandus 2771 võrra vähem ja siin on kindlasti märgatav koroonapandeemia mõju.

Hangitud raamatutest 81,6% moodustas ilu- ja lastekirjandus. Endiselt ostame me igal aastal suures eksemplaarsuses kooli(kohustuslikku)kirjandust. 2020. aastal lisandus Raplamaale W. Goldingi „Kärbeste jumalat“ 21 eksemplari, E. Raua „Sipsikut“ ja J. Brzechwa „Pan Kleksi akadeemiat“ 16, A. Saint-Exupéry „Väikest printsi“ 14, E. Kippeli „Meelist“ ja C. Nöstlingeri „Vahetuslast“ 12, J. Parijõgi „Tsemendivabrikut“, E. Kästneri „Veel üks Lottet“ ja E. Niidu „Triinu ja Taavi lugusid“ 11 eksemplari! Ostmata ei jäänud ka S. Väljali „Jussikese seitse sõpra“, A. Perviku „Kunksmoor“ ja A. Valliku „Kuidas elad, Ann?“ ning A. Lindgreni, M. Keräneni jt kohustuslikud raamatud, aga üle 10 neid sel aastal ei hangitud. Koostööd kooliga ja teeninduspiirkonnas elavate õpilaste vajadusi peetakse komplekteerimisel kindlasti silmas. Uut eestikeelset laste- ja noorteraamatut osteti maakonna kõigisse kogudesse, ka neisse, kus laste laenutuste % jääb alla 10.

Võõrkeelset raamatut osteti Rapla maakonda 406 eksemplari, laenutusi oli 4289. Kogu laenutuste arvust on see napilt 2%, aga võõrkeelsel raamatul on kindel lugejaskond koolinoorte hulgas, kes peavad õppetöö raames ingliskeelset raamatut lugema ja mitte eesti emakeelega lugejail peab samuti võimalik olema teenust tarbida.

Keskmine ostetud raamat maksis 2020. aastal 13,19 eurot, võrreldes eelmise aastaga on kallinemine tuntav - 1 euro. Märjamaa valla raamatukogu aruandest: „Võrreldes 2019. aastaga osteti 2020. aastal 111 eksemplari rohkem raamatuid, mis ei ole märkimisväärne suurenemine, arvestades komplekteerimissummade suurenemist peaaegu 3000 euro võrra.“ Paljudes aruannetes tuuakse välja, et lugejad on raamatu uudistega kursis ja tulevad raamatukokku kindla sooviga. Lelle raamatukogu aruandest: „Komplekteerimissummade vähesuse tõttu midagi väga väärtuslikku ja vajalikku otseselt soetamata ei jäänud. Küll aga saab uut ajaviitekirjandust osta väga valikuliselt ja nõudlus suurema valiku järele on kindlasti olemas. Populaarsematele uudiskirjanduse teostele tekivad koheselt järjekorrad.“

Pikad laenutusjärjekorrad tekivad raamatutele, millest räägitakse televisioonis või muus meedias, reeglina pole külaraamatukogul aga võimalik eksemplaarsust suurendada, keskraamatukogudes püütakse kõige nõutavamaid teavikud hankida topelt.

Ilukirjandusest osteti Raplamaa raamatukogudesse 2020. aastal suuremas eksemplaarsuses eesti autorite raamatuist M. Raua „Võtku homme mind või saatan“, E. Veemi „Leskede klubi“ krimisarja, M. Ernitsa raamatuid, I. Lemberi „Tütarlaps maalilt“, L. Uustulndi „Avameri“ ja K. Ehini „Janu on kõikidel üks“, tõlkeramatuid on rohkemate eksemplaridega L. Riley „Päikesed“, D. Owensi „Kus laulavad langustid“, K. Roeder-Gnadebergi „Iluküla“ ja M. C. Beaton ning põhjamaised kriminullid. Liigikirjandusest on nimekirja tipus ikka elulooraamatud - O. Osolini „Minu esimene elu“ jt, aga ka H. Relve „Minu elu uhkemad loomad“, A. Jaeski „Liivimaa pealinn Riia“, M. Suuroja „Raplamaa loodusmonumendid“, M. Mikomägi „Surnute raamat“ ja T. Pruuli „Jäine igatsus“.

RVL-i teel laenutati 2020. aastal 8715 raamatut, teenus on raamatukogutöötajate hinnangul endiselt väga vajalik. Maakonnas käivitatud RVL-ringile anti aruannetes väga kiitev hinnang, sest selle teenuse kasutamisel on kõige raskem just logistika, Kord kuus toimiv ring annab kindlusetunde ja võimaluse teenust planeerida.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

2020. aastal telliti Rapla maakonda perioodikat 646 aastakäiku 42 614 euro eest, summa on 11% suurem kui mullu, aga mitmed raamatukoguhoidjad märkisid hindade kallinemist, mis tõusu nullis. Rapla valla raamatukogudes korraldati perioodikaväljaannete tellimine ümber, Kaiu raamatukogu aruandest: „Kui eelnevatel aastatel tellis raamatukogu ise, siis sel aastal edastasime oma nimekirja Rapla KRK-le ja telliti kõik ühiselt. Hiljem saadeti Rapla poolt meile tellimisnimekiri koos perioodide ja hindadega. Seega harukogude jaoks asi lihtsustus.“ Kohila raamatukogu aruandes märgiti tööd värske perioodikaväljaandega: „Andmebaasi sisestatud perioodikaväljaandele trükitakse kohaviidaprinterist vöötkood, et väljaandeid mugavalt koju laenutada. Samuti korrastati perioodikaväljaannete säilitamise tähtaegu tulenevalt raamatukogu kogude komplekteerimise ja säilitamise põhimõtetest.“

3.1.3 Auviste komplekteerimine

2020. aastal osteti Rapla maakonda 39 ja annetuseks saadi 40 auvist, laenutusi oli aastal 771. Maakonna raamatukogud, kus puuduvad võimalused auviste kohapealseks kasutamiseks, neid ka ei soeta. Järgmisel aastal planeerime maakonna raamatukogudes leiduvad auvisid jm erilaadilised teavikud erilise tähelepanuga üle vaadata ja aegunud, katkised ja kasutamist mitteleidnud eksemplarid kogudest kustutada.

3.2 inventuurid, mahakandmised

Inventuuri viis 2020. aastal läbi 2 raamatukogu. Kogudest kustutati 32 662 arvestusüksust teavikuid. Ringlus Raplamaa raamatukogudes on 0,6, väheneva elanikkonnaga maakonnas on ringluse tõstmiseks väga oluline fondi puhastamine. Eidapere raamatukogu aruandest: „Loomulikult jälgin nii uue kui ka vana raamatu kasutamist. Aga ma ei tõtta järeltõstmise tegemisega, kui raamatut pole 5 aastat kasutatud. Maha jõuab kanda alati.“ Keskraamatukogu töötajad käivad küllakogudes soovi ja vajaduse korral abiks teavikuid kogust välja võtmas.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

2020. aastal olid maakonna raamatukogud kasutajatele avatud 5136 päeva (2019 - 6131) see on 995 päeva vähem, võrreldes eelmise aastaga. Covid-19 mõjul vähenes füüsiline juurdepääs raamatukoguteenustele.

Uued teenused digikultuuriaastal tulenesid eriolukorrast: kontaktivaba laenus, tarkvaralised uuendused (lugejaks registreerimine; e-raamatukogu kasutamine); kasutajatele suunatud ettevõtmised veebikeskkonnas.

Rapla, Kehtna valla ja Eesti Posti vahel on sõlmitud frantsiisileping postiteenuse osutamiseks. Teenust osutatakse Hagudi, Kaiu ja Lelle raamatukogudes

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Pakuti teenuste alast nõustamist ja abi ning juhendamist riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste veebilehekülgedele juurdepääsu saamiseks. Tingituna eriolukorrast ja piirangutest vähenes võrreldes möödunud aastaga AIP-i kasutajate hulk hinnanguliselt 25%.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte

2020. aastal kasutas raamatukogude teenuseid 36% (2019 - 37,1%) Raplamaa elanikest, Hageri raamatukogus 26,5%, Kohila raamatukogus 30,7%, Kehtnas 29,7%, Märjamaal 38,3% ja Rapla vallas 40,8% valla elanikest.

Põhinäitajate langus on seotud piirangutega koroonaviiruse esimese laine ajal.

Vähenesid teenused, mis olid seotud raamatukogu füüsilise külastamisega: lugejad, külastused, laenutused (kohalkasutus). 16 maaraamatukogu märgivad, et kojulaenutuste arv ei vähenenud, laenutati korraga rohkem, tehti koduteenindust.

Kasvasid virtuaalkülastused, infopäringud.

262 maakonna lugejat kasutas e-raamatute laenutamisel Tallinna Keskraamatukogu e-raamatukogu ELLU. Rapla Keskraamatukogu toetas nimetatud e-raamatukogu 300 euroga.

Tabel 5

Raamatu-kogu	Lugejad 2019	Lugejad 2020	Muutus (+/-)
Linna/maak. Rmtk	12 547	12 061	-486
Sh keskk harukogudegaa		5362	

Raamatu-kogu	Külastused 2019	Külastused 2020	Muutus (+/-)	Virtuaal-külast. 2019	Virtuaal-külast. 2020	Muutus (+/-)
Linna/maak. Rmtk	200 038	168 559	-31 479	163 497	186 073	+22 576
Sh keskk koos harukogudega		69 395			76 660	

Raamatu-kogu	Laenut-d 2019	Laenut-d 2020	Muutus (+/-)	Päringud* 2019	Päringud* 2020	Muutus (+/-)
Linna/maak. Rmtk	278 976	257 735	-21 241	7511	8651	+1140
Sh keskk koos harukogudega		114 294			2532	

Võrdlusandmed real „sh keskk. koos harukogudega 2019“ puuduvad, Rapla Keskraamatukogul oli 2019. aastal 3 ja 2020. aastal on 11 harukogu.

***Infopäringud** Raamatukogudele esitatud infopäringute arv oli 8651 (võrreldes eelmise aastaga +1140). Suurimateks päringute esitajateks on jätkuvalt õppijad, kelle päringud on seotud kooli- ja uurimistöödega. Vastamisel olid aja- ja töömahukamad koduloolised teemapäringud ning väikeste tekstikatkete põhjal luuletuste või proosatekstide leidmine.

Raamatu-kogu	Virtuaalürituste arv		Virtuaalüritustel osalejate arv		Virtuaalürituste järelvaatajate arv*	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Linna/maak. Rmtk	0	26	0	18	0	554
Sh keskkogu koos harukogudega	0	26	0	18	0	554

2019 vastavat statistikat ei tehtud

Raamatu-kogu	Virtuaalnäituste arv 2019	Virtuaalnäituste arv 2020	Virtuaalnäituste külastajate arv 2019	Virtuaalnäituste külastajate arv 2020
Linna/maak. Rmtk		8		183
Sh keskk koos harukogudega		3		0

Digikultuuriaastal tegid virtuaalüritusi Kohila, Rapla ja Hagudi raamatukogud. Lastele tehti ettelugemisi Youtubes ning helifailidena kodulehel, ristsõnu lahendamiseks, kirjandusmänge Kahootis. Virtuaalnäituste vaadatavuse kohta andmed puuduvad.

Märjamaa Valla Raamatukogu aruandest: "... virtuaalkoolitusi, näitusi, üritusi me ei teinud. Virtuaalteenuste vajadus sai oluliseks 2020. aasta jooksul ja meil puudusid nende tegemiseks oskused, kogemused ja tehnilised vahendid. Märjamaa Valla Raamatukogu koosseisus ei ole IT-spetsialisti ja valla IT-spetsialistil ei ole ajalist ressursi raamatukogutöötajaid nõustada. Dokumendis „21. sajandi raamatukogu“ on üheks tegevussuunaks: „...tagada Eesti raamatukogudele vajalik IT-tugi...“ Tunnetame seda vajadust üha rohkem igapäevatoos. Raamatukoguhoidjad vajaksid koolitusi ja raamatukogud kaasaegseid tehnilisi vahendeid.“

4.3 RVL teenindus

RVL teenindus on maakonnas võrreldes eelmise aastaga kasvanud.

	2019	2020
RVL välja	4748	4771
RVL sisse	3911	3944

2020. aastal jätkus Rapla Keskraamatukogu eestvedamisel maakondlik projekt „Raamatud liikuma“ (RVL), milles osaleb neljast omavalitsusest kolm, kokku 11 raamatukogu. Üks kord kuus, RVL ringil, vahetatakse teavikuid keskmiselt 120 raamatut kuus. Teavikuid saab tellida Rapla Keskraamatukogust või marsruudile jäävast raamatukogust. Võimalusel ühildame selle uue raamatu pakiga. Kuimetsa raamatukogu aruandest: „Rapla KRK buss tõi pakid ja RVL-i kaudu tellitud raamatud kohale. Varasemalt oli raamatupakkide kohaletoimetamine tihti lähedaste ja pereliikmete õlul või tuli eraldi pakile järele sõita. Loodetavasti jääb raamaturing töösse ka 2021. aastal.“

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Kirjanduse komplekteerimisel arvestatakse Eesti Lastekirjanduse Keskuse soovitusi. Raamatukogudes suurendati koolikirjanduse eksemplaarsust, jätkus inglisekeelse kirjanduse komplekteerimine.

Sisetöös oli tähelepanu keskmes kogude puhastamine, lastekogu paigutus.

Kohila Raamatukogu sai lastetuppa täienduse kuulimängu *Monster pinball* näol, mille on meisterdanud Anti Saar.

Tõdeti, et lastele ja noortele on oluline uudiskirjanduse kiire kättesaadavus, eriti kui on tegemist järjearamatuga, teose vastu on tekitatud huvi läbi meedia või kui raamatu põhjal on valminud film. Noor alustab raamatukogus lugemisvara valimist üldjuhul ikka uudiskirjanduse riivli juurest, seega on oluline, et sellel riivil raamatute valik pidevalt uueneks.

Eesti Lastekirjanduse Keskuse projekti „Lugemisisu“ laste- ja noorteraamatud (317 eksemplari) olid täienduseks seitsmele raamatukogule. Kõik liitunud raamatukogud märgivad ära selle positiivset ja mitmekesistavat mõju raamatukogu töös lastega.

Raamatutest sobiva valiku tegemisel hinnati Rapla Keskraamatukogu töötajate ülevaateid ja soovitusi uudiskirjandusest maakonna seminaridel.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

2020. aastal kõik lasteteeninduse arvnäitajad Rapla maakonnas vähenesid, mis on tingitud eriolukorrast: koolide viimine koduõppele, piirangute kehtestamine. Lapsed külastasid raamatukogu 24,9% vähem kui 2019. aastal ja laenutuste arv vähenes 21%. Kontaktivaba laenutuse ajal laenutasid lastele raamatuid vanemad, kasutades enda kasutajakontot.

Tabel 6

Rmtk	Lug- d 2019	Lug- d 2020	Muutus (+/-)	Külast- d 2019	Külast- d 2020	Muutus (+/-)	Laenut 2019	Laenut 2020	Muutus (+/-)
Linna/maak. Rmtk	3774	3263	-511	65 050	48 855	-16 195	39 072	30 775	-8297
Sh keskk koos harukogudega		1171			14 930			10 103	

Võrdlusandmed real „sh keskk. koos harukogudega 2019“ puuduvad, Rapla Keskraamatukogul oli 2019. aastal 3 ja 2020. aastal on 11 harukogu.

Kaheksas raamatukogus laenutuste või/ja külastuste arv tõusis. Toodi välja, et koduõppel olevad lapsed laenasid raamatuid, et vabal ajal lugeda ja ka koolid suurendasid kohustusliku kirjanduse mahtu.

15 raamatukogu tõstavad esile koostööd lasteaedade ja koolidega. Kaiu hindab koostööd koguduse ja kooliga, Purku teeb koostööd Purku noortetoaga, MTÜ Purculiga ja Eesti Huumorimuuseumiga. Teenuse haruraamatukogu lapsed osalevad koos vanematega MTÜ Teenuse Naiste Ühendus korraldatud üritustel.

Lelle haruraamatukogu aruandest: „Raamatukogul ja kohalikul lasteaiarühmal on hea võimalus ühise katuse all asudes teha mitmekülgset koostööd. Lapsed harjuvad raamatukogu kasutama ja raamatukoguhoidja saab toetada lugemisharjumuse tekkimisel. Koos kohaliku lasteaiarühmaga korraldati näitus „Laste liikumisvahendid läbi aja“. Kodudest toodi erinevaid vanemaid ja kaasaegsemaid liikumisvahendeid. Raamatukogu aitas näitust üles seada, kujundada ja tekstilise materjaliga rikastada. Näitus pakkus laiemale publikule suurt huvi.”

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Märjamaa Valla Raamatukogu aruandest: „Lisaks laste- ja noorteteeninduses pakutavatele raamatukogu põhiteenustele, korraldatakse lastele mitmesuguseid üritusi, näitusi, raamatukogutunde, ettelugemisi, teema- ja muinasjutuhommikuid, kohtumisi kirjanikega, lugemisprogramme, õpitubasid, viktoriine jne. Vajadusel juhendatakse õppetöö tegemisel (referaadid, otsingud, tööde vormistamine). Koostöös õpetajatega koostatakse kirjanduse soovitusnimekirju, tutvustatakse uudiskirjandust. Algklassides on õpetaja soovitusel väga olulised, põhikooli osas jääb lugemine tunduvalt vähemaks. Lasteaiaõpetajatele soovitatakse uuemat lastekirjandust teematundideks ja ettelugemiseks.”

Lastele ja noortele on raamatukogud kujunenud vaba aja veetmise ja kokkusaamise kohaks. Märjamaa Valla ja Kohila Raamatukogud osalevad valla huvihariduse ja huvitegevuse toetuse projektis, mis on suureks abiks lugemisprogrammide läbiviimisel ja huvitegevuslike tegevuste mitmekesistamiseks ja arendamiseks raamatukogus.

Jätkuvalt oli Raplamaal populaarne maakondlik internetipõhine mäng „Netikirjariin“ (5.-8. klassile). Mängus osales 39 võistkonda maakonna 12 koolist. Koroonal lõpetas V hooaja oodatust varem. Uuest hooajast muudeti „Netikirjariini“ formaati. Kui eelmistel hooaegadel oli mäng võistkondlik, siis 2020. a. sügisel alanud viktoriin oli individuaalne ning vähenes osavõtjate arv.

XV Nukitsa konkursi hääletamisest võttis Rapla maakonnast osa 414 last ja 34 last hääletas elektrooniliselt. Sel aastal lihtsustas hääletamist eelnev Lastekirjanduse Keskuse poolt tehtud raamatute valik (100 raamatut), mille hulgast lapsed valisid parimaks raamatuks „Eia seiklus Tondikakul“. Koostöös Rapla Vesiroosi Kooliga käis Rapla Keskraamatukogu raamatuid tutvustamas kohapeal (nn „Nukits kohvris“) algklasside õpilastele, kes samas said hääletada lemmikraamatu poolt.

Maakondlikul ettelugemise võistlusel „Minu vanaisa nägi, kuidas kerkis Munamägi“ osales maakonnast 13 last. Võistluse võitis Uku Attila Metsallik Hagerist, kes esindas Raplamaad vabariiklikul võistlusel ning võitis I koha.

Maakondlikku illustratsioonide konkurssi „Mina näen nii“ korraldati kolmandat korda. Illustreeriti loodusluulet. Laekus 63 tööd, millest 32 tööd raamiti ja eksponeeriti näitusel. Noortele, kelle tööd jõudsid näitusele, korraldati töötuba kunstnik/kirjanik Kertu Soansiga. Töötoad toimusid väikeste gruppidega kõigis Raplamaa valdades eraldi. Näitus läks pärast Rapla Keskraamatukogu saalis eksponeerimist edasi Märjamaa, Kehtna, Järvakandi ja Kohila raamatukogudesse.

Märjamaa Raamatukogus viidi teist korda läbi lugemisprogramm „Loeme koos“, mis kestis veebruarist juunini. „Programmi eesmärk on tuua lapsed koos vanematega raamatukokku, et koos valida, kodus lugeda ja arutada raamatu üle. Programmis osales 22 kuni 8-aastast last koos täiskasvanud pereliikmega.“

Lugemiskoera projekt sai alustada tööd Kohila raamatukogus ja Rapla Keskraamatukogus, enne kui koer haigestus ja viirus levima hakkas.

2020. aastal külastas Raplamaa raamatukogudes lapsi 7 kirjanikku: Ene Sepp, Kristina Ruder, Anti Saar, Piret Päär, Kadri Hinrikus ja Krista Kumberg.

Rapla Keskraamatukogus toimus 9 jõuluhommikut lastele.

Maaraamatukogu töötajatel on oluline roll kanda kogukonna tegemistes. Lasteürituste korraldamine suuremates raamatukogudes (Raplas, Kohilas, Märjamaal, Kehtnas) on võimalusterohkem ja mitmekesisem. Raamatukogudel, mille läheduses asub kool või lasteaiad, on lihtsam tööd organiseerida ja töö on tulemuslikum.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused: LISA 4

Aasta 2020 oli digikultuuriaasta ja eesti rahvajutu aasta. Rapla Keskraamatukogu kasutas lastetöös digitaalseid kanaleid jõudmaks õpilasteni, kes viibisid koduõppel. Kahoot-keskkonnas olid viktoriinid ja ristsõnad kirjanduslikel teemadel ning ettelugemised YouTube kanalil ja raamatukogu kodulehel. Milvi Panga sünnipäeva puhul lugesid lapsed tema luuletusi. Juubilarile saadeti tervituskaart ja saali paigaldatud näitusest „Risti-rästi läbi Eestimaa“ valmis virtuaalnäitus. Lastele loeti ette erinevaid tekste veebis, noortele korraldati veebipõhiseid mänge, Instagramis pakuti välja erinevaid lugemissoovitusi.

Märjamaa raamatukogus oli lastele loodud otsetee Eesti Noorsooteatri raamatutüüli ja soovitati kuulata internetist leitavaid raamatute ettelugemisi.

Suvel toimusid Rao Heidmetsa animatsiooni töötoad Rapla piirkonna lastele ja noortele, kus valmis 7 lühifilmi ning osavõtjaid oli 13.

Eesti rahvajutu aastat tähistati Märjamaa raamatukogus muinasjutuhommikuga. Märjamaa raamatukogus toimus MTÜ Wäega Wärk poolt korraldatud Piret Pääri õpituba „Eesti rahvajuttude uus elu.”

Maakondlikust suvelugemise programmist võttis osa 237 last, mis on 20% vähem kui 2019. aastal. Parimatele suvelugejatele korraldati kõigis neljas vallas preemiareis Haapsallu, kus lapsed võtsid osa muuseumide programmist.

Märjamaa vallas osales Suvelugemise programmis 92 last. Esmakordselt oli osalejatel võimalik kasutada elektroonilist lugemispassi, mida enamus ka tegi. Soovi korral saadeti e-pass lapse või lapsevanema e-postile.

Kohila vallas mängiti „Suvelugemise bingot”. „Suvekuudel korraldati 1.-9. klassi õpilastele traditsiooniline suvelugemine, kuid seekord uut moodi – bingomänguna. Osales 58 last. Kokku loeti läbi ligi 600 lasteraamatut ja –ajakirja.

Maakondlikul ettelugemise võistlusel „Minu vanaisa nägi, kuidas kerkis Munamägi”

osales maakonnast 13 last. Võistluse võitis Hageri kooli õpilane, kes esindas Raplamaad vabariiklikul võistlusel ning võitis selle.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 7

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	1056	2	201

2020. aastal osutati teenuseid 1056 korda ja kasutajaid oli 201. Eriolukord tõstis koduteenindust vajavate inimeste arvu ja seda pakuti 26-es maakonna raamatukogus. Põhiteenuseks on laenutamine, vähem vajati e-teenuseid või nutiseadme abi. Eelarvelisi vahendeid koduteeninduseks ei ole. Märgiti, et koroonakriisis oli kasutajateks vanem põlvkond lugejaid, kes jäid koju ja kellega on maaraamatukoguhoidjatel pikaajaline usalduslik suhe ning kelle huvisid ja vajadusi teati.

Tabel 8

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Kuuda hooldekodu	18	5
Valgu Põhikool	1	75
Rapla Hooldekeskus	4	31
Kehtna Kunstide Kool	1	11

Teenuse haruraamatukogu laenutab Kuuda Hooldekodus ja tegi ettelugemisi Eesti Vabariigi aastapäeva ja rahvajutu aasta tähistamisel. Valgu haruraamatukogu korraldas kirjandusnäituse Valgu Põhikoolis.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

2020. aastal korraldati maakonna raamatukogudes 392 (2019 - 526) üritust, 503 (2019 - 592) näitust ja väljapanekut. Üritustel osales 7663 (2019 – 12 252) inimest, mis on tunduvalt vähem kui eelmisel aastal. Seoses aasta erisusega jäid mitmed eelnevalt planeeritud tegevused ja üritused ära.

Digikultuuri teema-aasta raames korraldas Rapla Keskraamatukogu lastele filminädala Rao Heidmetsa filmitalul. Eesti rahvajutu aastal toimus Märjamaa Valla Raamatukogus Piret Pääri õpituba „Eesti rahvajuttude uus elu“. Kohila raamatukogus kohtuti samuti jutuvestja Piret Pääriga.

4.6.1 kohalikul tasandil

Raamatukogude peamised koostööpartnerid kohalikul tasandil: koolid, lasteaiad, rahvamajad, kultuuri- ja haridusseltsid, külaseltsid, eakate klubid, käsitööringid, muuseumid, kunstikoolid, huvi- ja noortekeskused, hooldekodud. Esile tuuakse koostööd maakonnalehega Raplamma Sõnumid, Tre Raadioga, Järvakandi Klaasimuuseumiga ja Kehtna Kutsehariduskeskusega.

- Valdade keskraamatukogud toovad välja, et osaletakse ülevallalistel ettevõtmistel ja tehakse koostööd teiste asutustega.

Rapla Keskraamatukogu osales Rapla Melul ja Jõulumaal. Märjamaa Valla Raamatukogu võttis osa Märjamaa Folgist.

- Raamatukogud kannavad kogukonnas kirjanduse ja raamatuga seonduvate sündmuste põhiraskust, viies läbi kirjandusüritusi ja raamatuesitlusi.

Märjamaa Valla Raamatukogus korraldati 11 raamatuesitlust. Näiteks: Mati Mandel „Sõjaeelse kaitseliidu hiilgeaeg ja häving Läänemaal“, Arvo Valton „Noppeid maiselt teelt“, „Maa jääb paigale“, „Vaadeldes voolavat vett“, „Noppeid taevaselt teelt. Noppeid vaevaselt teelt“, „Kogutud teosed“ 25 ja 26, Kalle Muuli „Artur Sirgu elu ja surm“, Viio Aitsami koostatud „Vanaste olli seal petrasid olnd ...“.

Rapla Keskraamatukogus oli raamatuesitlusi 6. Oma raamatuid käisid esitlemas: Hanno Talving „Eesti kõrtsid“, Margus Mikomägi “Surnute raamat. Elu kiituseks” ja Kaitseliidu Rapla Malev “Kaitseliidu Rapla Malev 30”.

Kohila raamatukogus kohtuti kirjanik Anti Saare, luuletaja Mathura, jutuvestja Piret Pääri ja muusikute Kulno Malva ning Kadi Uiboga.

Kehtna valla raamatukogudes oli populaarne suvelugemisprogramm täiskasvanutele „Suvesärts“.

- Raamatukogud pakuvad kogukonna professionaalsetele ja harrastuskunstnikele näitusepindu ja esinemisvõimalusi

Kohila raamatukogus oli üleval tekstiilikunstnik Ehalill Halliste gobeläänide näitus „Tagasivaade“. Kuna näituse füüsiline külastamine ei olnud võimalik, pakuti võimalust vaadata näitust virtuaalselt. Rapla Keskraamatukogu Milvi Panga juubelinäitusest “Risti-rästi läbi Eestimaa” valmis samuti virtuaalnäitus. Raplas sai vaadata Ilme Loik-Pärnoja maalide ja portselani näitust, Ehalill Halliste gobeläänide näitust “Pae peal”. Koostöös Mahtra Talurahvamuuseumi ning koduloolase Armar Paidlaga sai teoks näitus “Raplamaa sõnas ja

pildis”. Luulelõunal käis rääkimas ja laulmas kohalik muusik Sten-Olle Moldau. Kehtna Raamatukogu eksponeeris Liisimari Randjärve ja Helgi Tageli näitusi.

- Raamatukogud on kohalikule omavalitsusele koostööpartner. Märgitakse, et vajalik info liigub läbi raamatukogu nii vallast külla kui ka vastupidi. 12 raamatukogus sai hääletada valla kaasava eelarve ettepanekute poolt.
- Raamatukogus tehakse koostööd ja esitatakse ühisprojekte kohalike vabaühendustega (MTÜ-d ja seltsid).

Märjamaa raamatukogus toimusid Märjamaa Ettevõtjate Piirkondliku Ühenduse korraldatud koolitused: „Kuidas motiveerida erinevate põlvkondade töötajaid“, vestlus-koolitusõhtu „Ettevõtlussügis 2020. Kuhu oleme teel?“, „Pärimusmaiustuste õpituba“ ja „Seebi valmistamise töötuba“. Koostöös Ettevõtlike Naiste Raplamaa ühendusega korraldati Rapla Keskraamatukogus kohtumisõhtu kirjanik Tõnu Õnnepaluga.

- Raamatukogud teevad koostööd kodu-uurijatega, koguvad ise ja pakuvad inimestele võimalust koduloolise materjali hoidmiseks ja säilitamiseks.

Märjamaa Valla Raamatukogu võttis osa kodulookonverentsist, koostades teemakohase näituse „Eesti NSV aegadest Märjamaa mail.“ Teenuse haruraamatukogus alustati koostöös kohaliku MTÜ-ga Teenuse, Luiste ja Urevere külade elanike ja talude lugude kogumist, et anda tulevikus välja raamat piirkonna ajaloost läbi inimeste meenutuste.

Rapla Keskraamatukogus täiendati mälestuste ja fotodega rubriiki “Mälestusi Raplast” ja uute fotodega virtuaalnäitust “Rapla muutuv asjas”. Toimus traditsiooniline XI koduloopäev “Kodukandi raamatud”, kus tutvustati uusi Raplamaad puudutavaid väljaandeid.

Kohila raamatukogu talletas fotodele uue koolihoone valmimist, projekt kestis 6 kuud.

- Koostöös omavalitsustega korraldavad valla keskraamatukogud (Rapla, Kehtna Märjamaa) raamatu “Pisike puu” üleandmist.

4.6.2 riiklikul tasandil

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing – koolitused, maaraamatukogude suveseminar

Eesti Lastekirjanduse Keskus - koolitused, üleriigilised projektid

Eesti Rahvusraamatukogu – erialased koolitused, nõupidamised (statistika)

Eesti Hoiuraamatukogu – oli koostööpartneriks kogude korrastamisel.

ETKA Andras – koolitused, täiskasvanud õppija nädala korraldamine. 9 raamatukogu võtsid osa üle-eestilisest õpitunnist.

Tallinna Keskraamatukogu – e-raamatukogu ELLU; raamatukogutunnid

Märjamaa Valla Raamatukogus tehti koostööd SA Haapsalu ja Läänemaa Muuseumiga, Eesti Ajaloomuuseumiga, Eesti Rahvusrhiiviga, MTÜ Hõimulõimedega, Eesti Endiste Metsavendade Liiduga. Erasikutest olid headeks koostööpartneriteks koduloolane Jürgen Kusmin ja Heiki Magnus, kellega koostöös toimusid kahe ajaloolise raamatu esitlused ja Kaitseliidu meenete näitus.

Kohila raamatukogu koostööpartneriteks näituste koostamisel ja korraldamisel olid Eesti Nahakunstnike Liit, Tartu Ülikooli loodusmuuseum, Eesti Paeliit.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Kohila raamatukogus eksponeeriti USA-s elanud väliseestlasest kosmonautika- ja lennundusinseneri Eduard Treirarti eraraamatukogu „Eduard Treirati raamatukogu“.

Covid-19 tõttu jäi ära Rapla valla raamatukogutöötajate õpireis Taani. Märjamaa raamatukogul jäi ära planeeritud koostöö kunstnik Thomas Scheileke'ga.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele

2020. aastal viidi maakonna raamatukogudes läbi 136 rühmakoolitust 1673-le inimesele ja 567 individuaalkoolitust 655-le osalejale. Eriolukord tõi kaasa raamatukogude füüsilise külastatavuse ja kasutajakoolituste arvu vähenemise. Koolitusi tehti erinevatel teemadel: e-kirjade saatmine, sõidukaartide isikustamine, tulu- ja tervisedeklaratsioonide täitmine, internetipanga ja paberivaba ARK-i kasutamine, väljatrükkide tegemine, fotode töötlemine, e-poe kasutamine, tutvusportaalide ja sotsiaalmeedia kontode haldamine, digiallkirjastamine, ID-kaardi kasutamine ja sertifikaatide uuendamine, e-piletite ostmine, CV-koostamine, trükiste tellimine, RIKSWEB-i ja e-PRIA kasutamine, failide lisamine, Maa-ameti kaardirakenduse kasutamine, SAAGA ja GENI kasutamine jne. Koolitused olid suunatud eakamatele inimestele ja neile, kes igapäevaselt ei kasuta arvutit või nutiseadmeid.

Märgiti, et koroonaaegses perioodil tehti individuaalkoolitusi telefoni teel. Virtuaalkoolitusi maakonna raamatukogudes ei tehtud.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Raamatukogu teenuste kohta leiab infot raamatukogu kodulehelt, ajaveebist, omavalitsuse kodulehelt, sotsiaalmeediast. Teenuste turunduses on olulised avalikus ruumis olevad kuulutused erinevatel infostendidel, infot sündmuste kohta levitatakse ka laenutustšekkidega ja personaalsete e-kirjadega.

29-st üldkasutatavast raamatukogust on koduleht või ajaveeb 28-l. Eriolukorras kasvasid virtuaalkülastused 2020. aastal 186 073-ni (2019 – 163 497). Raamatukogude veebilehti uuendati ja täiendati regulaarselt. Jagati teiste raamatukogude tegemisi, tehti kättesaadavaks ja juhendati kasutama e-raamatukogusid, ELLU-t, Over Drive'i. Lastele oli otsetee Eesti Noorsooteatri raamaturiiulile ja raamatute ettelugemistele veebis. Kodulehtedel ja blogides edastatakse infot mitte ainult raamatukogus toimuva kohta, vaid teavitatakse elanikke ka teistest piirkonnas toimuvatest üritustest.

Interaktiivseid teenuseid, mis vahendasid kommunikatsiooni kasutajate ja raamatukogu vahel, registreeriti 50 ja raamatukogupoolsete postituste arv oli 2971 (2019 - 2636). Sotsiaalmeediakanalitest on kasutatavam Facebook (jooksvad teated, ürituste eelreklaam, pildilised kokkuvõtted toimunust). Fotodega postitused leidsid alati tähelepanu.

Ürituste infot kajastati regulaarselt maakonna portaalis www.raplamaa.ee, valdade kodulehtedel, maakonna ajalehes Raplamaa Sõnumid rubriigis "Kuhu minna", interaktiivses Raplamaa kultuurisündmuste kalendris. Kevadise eriolukorra ajal avaldati ajalehes Raplamaa Sõnumid keskraamatukogu töötajate raamatusoovitusi. Maakonna raamatukogundusest oli 2020. aastal ajakirjanduses 46 artiklit.

Kehtna valla raamatukogudel on meenetena kasutada raamatukogu logoga kotid.

Sotsiaalmeedia kasutamine turundamisel ja kommunikatsioonis on saanud järjest olulisemaks.

4.9 Andmebaasid

Rapla maakonna raamatukogud kasutavad 2015. aastast kataloogi- ja infosüsteemi RIKS. RIKS-i kodulooliste artiklikirjete baasi lisati 2020. aastal kokku 333 uut kirjet, neist üle 200 bibliografeeriti keskraamatukogus, ülejäänud Kohila ja Märjamaa raamatukogude poolt. Artikleid bibliografeeriti valikuliselt - eelistatult koduloo- ja ajaloo teemalisi ning raamatukogude tegemisi puudutavaid artikleid viitega täistekstile Digaris. Kokku oli andmebaasis 2020. aasta lõpul 19 188 artikli kirjet.

Rapla maakonna elektronkataloogist RIKSWEB tehti üldotsinguid 54 925, mis on tunduvalt rohkem kui eelmisel aastal (2019 – 39 678). Raamatukogude oma kogudest (eeldas lugeja sisselogimist) tehtud otsingute arv kasvas 2020. aastal 5358-ni (2019 - 5207). Kontaktivaba laenus nõudis lugejatelt oskust kasutada tarkvara RIKS võimalusi: RIKSWEB-i vahendusel lugejaks registreerumine, teavikute reserveerimine, pikendamine. Maikuust alates sai RIKSWEB-is kasutada ID-kaardi põhise tarkvaralahendust.

Veebilehtedel vahendati võimalust kasutada e-katalooge RIKS, URRAM, ESTER ning leidsid riigi- ja mäluasutuste, kodanikuportaalide, koduloo- ja rahvakultuuri portaalide, raamatublogide ja keeleinfo lingid. Valiku teeb raamatukogutöötaja, lähtudes oma isiklikust arvamusest. Raamatukoguhoidjad tõdevad, et puudub teadmine sellest, kui palju andmebaase tegelikult kasutatakse.

5. 2021. aasta tegevused

- Huvi- ja hobitegevuse ettevõtmiste korraldamine; vabatahtlike leidmine, kes sooviksid teistele midagi õpetada või olla kaasatud ürituste läbiviimisel.
- Täienduskoolituste korraldamisel veebivõimaluste kasutamine, lähtudes 2021. aasta koolitusplaanist.
- Rapla Mälukeskuse loomisega kaasnev raamatukogude kodulootöö tõhustamine.
- Raplamaa raamatukogude uue siseveebi kasutuselevõtmine WordPressis (koolitused, nõustamised).
- Raamatukogude ajaveebide uuendamine sotsiaalmeediakanalite kasutamise kasvuks raamatukogutöös. Rapla Keskraamatukogule uue kodulehe loomine.
- Statistiliste andmete põhjal ja valla keskraamatukogude osavõtul haruraamatukogude töö ja raamatukogu teenuste pakkumiste analüüsimine.
- Õpiränne Taani.
- Rapla Keskraamatukogu hoone renoveerimise alustamine.

Koostajad: Katrin Niklus, Tiina Talvet, Kristel Murel, Õie Paaslepp

Allkiri: /Nimi/ Õ. Paaslepp

Direktor

LISA 1. Personali koolitus 2020

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Kehtna Raamatukogu koos harukogudega	13	114	1341
Kohila Raamatukogu	9	291	794
Hageri raamatukogu	1	6	
Märjamaa Valla Raamatukogu	8	80,5	1715 (sh sõidukulud)
Rapla KRK (koos harukogudega	32	236	

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Kaja Tammar - ettekanded maakonna raamatukogutöötajate seminaril veebruaris ja oktoobris.

Age Tekku - Rapla Keskraamatukogu laste- ja haridusprogrammide ülevaade Rapla maakonna mäluastuste haridusprogrammide tutvustamisel lasteasutustele.

Õie Paaslepp - ülevaade raamatukogu kodulooalasest tegevusest Rapla Omavalitsuse Liidus.

Ede Talistu - Lastekirjanduse Keskuse ja kultuuriministeeriumi projekti „Pisike puu“ ja lugemisprogrammide tutvustamine. Märjamaa Valla Raamatukogu struktuuri, juhtimise, töökorralduse ja tegevuste tutvustamine Anija Vallavalitsuse delegatsioonile.

Urve Nurmik - lugemisprogrammide tutvustamine ja kokkuvõtted

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2020)
Inglise haruraamatukogu	Hoone veerennidesse paigaldati osaliselt küttegaablid
Järvakandi haruraamatukogu	Seinte värvimine
Kohila raamatukogu	Laenutus- ja laste osakonnas valgustite välja vahetamine ja teised remonditööd (4874 EUR)
Järvakandi haruraamatukogu	Minimaalsed viimistlustööd - värvitud seinad ja uued avariiväljapääsu lambid
Keava välisteeninduspunkt	Ahju remont

Vana-Vigala Haruraamatukogu	Keskkütte remont
Märjamaa raamatukogu	Ventilatsiooni suurpuhastus ja automaatika seadistus, lifti remont

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Kehtna Raamatukogu koos harukogudega	Ettelugemised lasteaia lastele (Eidapere)	18
	Näitus „Laste liikumisvahendid läbi aja” (Lelle)	22
	Mardid raamatukogus (Lelle)	13
	Tutvumine raamatukoguga (Valtu)	19
	Tutvumine soovitusliku kirjanduse nimekirjas olevate raamatutega (Valtu)	14
	Koolipoisi näitus „Teise maailmasõja tankid“ (Valtu)	50
	Raamatunäitused 12 (Valtu)	
	Väljapanekud 13 (Valtu)	
	Öö raamatukogus (Järvakandi)	29
	Nukits (Järvakandi)	70
Kohila Raamatukogu	Külas lastekirjanik Anti Saar	38
	Külas jutuvestja Piret Päär	42
	Muinasjutulised tegelased (raamatukogu huviringi muinasjutu-kunstituba laste virtuaalnäitus)	39 vaatamist
	Sipsik (valla lasteaialaste virtuaalnäitus)	42 vaatamist
	Suvelugemise bingo	58
	Kohtumine lastekirjanik Kadri Hinrikusega	58
	Raamatunäitused ja väljapanekud	8
Hageri raamatukogu	Raamatukogutunnid 3.-4. kl.	24
	Ettelugemine lasteaias	24
Märjamaa Valla Raamatukogu	Ürituste sari „Eesti lastekirjanikud“ (Laukna)	34
	Ettelugemine (Valgu)	33
	Lugemismängud (Valgu)	15
	Külas kirjanik Kristina Ruder (Kivi-Vigala)	15

	Hommikukontsert Matsalus (Kivi-Vigala)	12
	Muinasjutuhommik lasteaialastele - eesti rahvajutu aasta tähistamine, Mari muinasjutuhommik (Märjamaa)	52
	Lugemisprogramm Lugemisisu (Märjamaa)	120
	Oma Silmaga 2 Konkurss "Minu hinge loom" ja näitus loodusteemalistest luuletustest Oma silmaga 3 (Märjamaa)	94
	Kohtumised lastekirjanike Kadri Hinrikuse ja Kristina Ruderiga algklassidele (Märjamaa)	92
	Ettelugemise võistlus 4. klassidele (Märjamaa)	116
	Krista Kumbergi uute laste- ja noorteraamatute tutvustamine 5., 6. ja 7. klassile (Märjamaa)	38
Rapla KRK (koos harukogudega)	Rao Heidmetsa filmikoolitus (Alu)	21
	Vabariigi aastapäeva gala (Järlepa)	42
	Sipsiku nädal (Järlepa)	38
	„Lugemisisu“ raamatukogutunnid (Kabala)	22
	Ettelugemispäev Kaiu lasteaias (Kaiu)	33
	Kino „Muumi plaza“ (Purku)	51
	Jõuluhommik (Purku)	22
	Eesti Rahvamängude õhtu (Purku)	13
	Ettelugemine Kaiu lasteaias (Vahastu)	33
	Suvelugemine (Rapla)	74
	Nukits Kohvris (Rapla)	84
	Kohtumine Kadri Hinrikusega (Rapla)	147
	Kohtumine Ene Sepaga (Rapla)	88
	Suvelugemise preemiareis (Rapla)	36
	Põhjamaade kirjandusnädal 3 (Rapla)	71
	Netikirjariin, 5 (Rapla)	495
	Jõuluhommik, 8 (Rapla)	188
	Jõulutelk jõulumaal (Rapla)	218
	Nukuteater „Jänes Julgepüks“	55

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

2020. aastal andis hinnangu Rapla Keskraamatukogu tööle Kultuuriministeerium. Eesmärk oli hinnata maakonnaraamatukogu tegevuse vastavust rahvaraamatukogu seaduses ja kultuuriministri 12.07.2004 määruses nr 9 „Rahvaraamatukogu töökorralduse juhend“ toodud nõuetega. 2020. aastal kinnitati Rapla Keskraamatukogu kogude komplekteerimise ja säilitamise põhimõtted, samuti maakonna raamatukogude teavikute komplekteerimise korraldamine. K. Meos tegi ettepaneku: „Koostada komplekteerimispõhimõtete dokument kogu maakonna rahvaraamatukogudele, milles on sätestatud teavikute komplekteerimise korraldus maakonnas, kooskõlastatud prioriteedid kõigile maakonna rahvaraamatukogudele ning tsentraliseeritud komplekteerimise eesmärgid, mida võiks tutvustada rahvaraamatukogude töötajatele koolitustel (punkt 4.1).“

Lähtume oma töö edasisel planeerimisel Kultuuriministeeriumi 03.11.2020 nr.1-17.1/30 järelvalveaktist.

Maakonnaraamatukogu ja keskraamatukogu ülesanded raamatukoguteeninduse koordineerimisel on:

1) kogude komplekteerimine ja töötlemine

- Maakonna 3 omavalitsusega on sõlmitud hankeleping, mis sätestab hangitavate teavikute summa, teavikute hankega kaaasnevad kulud (serveri hooldus, kantselei- ja transpordikulud), täienduskoolituse korraldamiseks tehtavad jooksvad kulud.
- Info teavikute komplekteerimiseks erinevatele sihtgruppidele (kirjanduslik õpiring tutvustab uusi teavikuid kaks korda aastas - tagasiside maakonna raamatukogudelt on väga positiivne).
- Vastutame Rapla maakonnas korrektsete kirjete eest andmebaasis RIKS.

2) rahvaraamatukogude tegevuseks vajalike bibliograafia-, täistekst- ja muude andmebaaside loomine ja pidamine

- RIKS-i kodulooliste artiklikirjete baasi lisati 2020. aastal kokku 333 uut kirjet. Kohapeal bibliografeeritakse artikleid valikuliselt - eelistatult koduloo teemalisi ning raamatukogude tegemisi puudutavaid artikleid, viitega täistekstile Digari arhiivis. Kokku oli andmebaasis 2020. aasta lõpul 19 188 artiklikirjet.

3) rahvaraamatukogude statistilise aruandluse korraldamine ja tegevuse analüüsimine

- Aruandlust korraldame vastavalt kehtivale seadusele. Täitsime eriolukorras tabelid: „Koroonakriisi mõjude ideekorje tabel“, „Tegevusnäitajate tabel“.
- 2019. aasta statistiliste näitajate põhjal analüüsisime maakonna raamatukogude tegevust (kogude ja laenutuste analüüs; laenutused ja kulud).

4) erialane nõustamine ja raamatukogutöötajate täienduskoolituse korraldamine

2020. aastal nõustati kohtadel raamatukogusid 53 korral.

- Analüüsisime ja nõustasime raamatukogude ajaveebe ja kodulehti. Tähelepanu oli info esitamisel raamatukogude teenustest ja töökorraldusest eriolukorras.
- Kogude puhastamine ja paigutus kolmes raamatukogus (viidad, liigieraldajad).
- Inventuuride rakendamine ja läbiviimine kahes raamatukogus.

- Töö ja teeninduse korraldus COVID-19 ajal. Töö korraldamisel raamatukogudes lähtusime kultuuriministeeriumi nõuetest COVID-19 perioodil ja kohalike omavalitsuse otsustest.
- Koroonaeelse laine ajal viisime läbi 4 tööalast veebinõupidamist maakonna raamatukogudega (töökorraldus eriolukorras). Nõupidamisel Rapla valla Juuru, Kaiu ja Raikküla piirkonna koordinaatoritega olid arutlusel muudatused raamatukogude töökorralduses ning teenused kogukonnale.

Täienduskoolitus:

2020. aasta koolitusplaani täies mahus täita ei saanud. Rapla Keskraamatukogu viis läbi maakonna raamatukoguhoidjatele 4 seminar-nõupidamist, ühe õppesõidu ja ühe koolituse.

Kommunikatsiooniks kasutame alates 2010. aastast „Rapla maakonna raamatukogude infolehte“, kus jagame tööalast informatsiooni (raamatute tellimine, koolitusvõimalused, info vahetamine jne). 2021. aastal võtame kasutusele uue keskkonna WordPressis.

Maakondlike projektide koordineerimine 2020. aastal:

- 2020. aastal jätkasime Rapla Keskraamatukogu eestvedamisel maakondliku projektiga „Raamatud liikuma“ (RVL), milles osaleb neljast omavalitsusest kolm, kokku 11 raamatukogu. Üks kord kuus, RVL ringi käigus, vahetatakse teavikuid keskmiselt 120 raamatut kuus. Projekt jätkub 2021. aastal.
- Koostöös Raplamaa Omavalitsuste Liiduga alustasime aruteludega „Mälutoa kontseptsiooni“ üle, mis laiendaks maakonnas raamatukogude koostööd kodulooalase materjali kogumisel.
- Rapla Keskraamatukogus korraldati maakonna koduloo uurijatele traditsiooniline XI koduloo päev „Kodukandi raamatud“, kus tutvustati uusi Raplamaad puudutavaid väljaandeid.
- Projekt „Laste- ja noorteprogrammid Rapla maakonna rahvaraamatukogudes 2020“ (netikirjariin, suvelugemine, illustratsioonide konkurss „Mina näen nii 3“, kohtumised kirjanik Kadri Hinrikusega).